

han stærk Modstand, især siden *Home* havde beskrevet som Janthinens Æg nogle herfra ganske forskellige Legemer. Endelig troede *Rang* at have bragt Sagen til Afgjorelse, da han fandt det skumformige Legeme besat paa sin Underflade med en Mængde ægformige Legemer, som han erklærede for Dyrets Æg. Forfatteren har ved sine Undersøgelser overbevist sig om, at denne sidste Naturforsker er kommet Sandheden nærmest, uden dog ganske at have opfattet den. Det omstridte Legeme hos Janthinen er en Æghylstermasse, der finder sin Plads i en naturlig Fordeeling af disse Legemer ei langt fra dem af *Fasciolaria tulipa* og *Pyrula canaliculata*, og de ægformige Legemer, som *Rang* antog for Æg, ere Æghylstere, hvoraf ethvert indeholder en utallig Mængde Æg eller unge Dyr, disse sidste med fuldkomment uddannet Skal.

Det andet Punkt angaaer en Forstening, der findes i Kalksteningen ved Faxöe, og i det til samme svarende Lag, som Professor *Forchhammer* har efterviist blandt Kalksteenslagene, der danne Stevens Klint. Denne Forstening, der bestaaer af en Mængde tæt til hinanden stillede, lige, oprætte Smaaestave, hidrører efter Forfatterens Mening, som han vidtløftigen har udviklet, fra en Art af Æghylstermasser af Blöddyr, der i hans Schema henhörer til Afdelingen af uregelmæssige tilvoxne Æghylstermasser og til saanmes Familie med rörformige Æghylstere, af hvilken Familie, saavidt Forfatteren er bekjendt, i den nuværende Skabning ikkun forefindes Arter i det tropiske Have.

Etåtsraad *Örsted*, Ridder og Dannebrogsmænd har meddeelt Selskabet sin Forklaring over *Faradays* magnetisk-electriske Opdagelse. Fra den Tid af da Electromagnetismen var opdaget, blev det et naturligt Spørgsmaal; om det ikke ligesaavel maatte være muligt at frembringe Electricitet ved Magnetismen, som Magnetisme ved Electriciteten. Uagtet mange Bestræbelser var dette dog

ikke lykket; indtil den engelske Naturgransker *Faraday*, ved Slutningen af forrige Aar, opfandt det rette Middel hertil. Dette bestaaer deri, at man i Nærheden af en god Leder lader Nord- og Sydmagnetisme enten pludseligt forene sig, eller pludseligt adskilles. Herved opstaaer en electricisk Ström, i en Retning, der staaer lodret paa den magnetiske Virkningslinie; dog er denne Virkning saa svag, at den kun lader sig gjöre kjendelig, naar man lader den samtidigt skee paa mange Punkter af en Leder, hvilket aller lettest skeer, naar man om et Stykke Jern, der kan tjene til et saakaldet Anker ved en Magnet, vikler en Metaltraad ret mange Gange, og sætter denne Traads Endepunkter i Forbindelse med en electromagnetisk Multiplicator. Hver Gang man nu enten anlægger dette Anker mellem de to Poler af en stærk Magnet, eller og skiller det derfra, angiver Multiplicatoren en electricisk Ström, hvis Retning i de to modsatte Tilfælde ogsaa er modsat. Dette er Grundforsöget, om hvis Forklaring det gjelder. *Örsted* mener at denne naturligt, og med et Slags Nödvendighed følger af den Grundlov han har opstillet for de electromagnetiske Virkninger. Ifølge denne Lov er enhver electricisk Ström omgivet af et magnetisk Kredsløb, saaledes at de Planer, hvori disse foregaae, staae lodrette paa Axen af den electriciske Ström. Naar man altsaa frembringer en electricisk Ström, danner sig, som af sig selv, en Række af magnetiske Kredsløb; de nye Erfaringer vise os nu omvendt, at man ved at frembringe en Række af magnetiske Kredsløb, rundt om en Leder, kan tilveiebringe en electricisk Ström parallel med Lederens Axe. Retningen af denne electriciske Ström er just den, som man i Medför heraf maatte erholde, naar man forudsætter, at de Ankeret gennemströmmende magnetiske Kræfter tiltrække de modsatte i den omsnoede Leder, saa at Sydmagnetismen i denne tager samme Retning som Nordmagnetismen i hiint, og omvendt Nordmagnetismen i denne følger Sydmagnetismen i hiint. Særdeles lærerigt er det, at

en electrisk Leder, ifølge *Ampères* Erfaringer, af en parallel med samme gaaende gennemstrømmet Leder forsættes i en saadan Tilstand, at den viser sig gennemstrømmet i modsat Retning. Dette forstaaes nemlig let, naar man betænker, at det magnetiske Kredsløb i en gennemstrømmet Leder ikke virker fordelende, som den sædvanlige Magnet, men frembringer i nærliggende Gjenstande samme magnetisk Retning, som den der hersker i den virkende Deel selv. Heraf følger da, at den Leder, som lægges parallel med den gennemstrømmede, erholder paa den nærmeste Side samme tangentiale magnetiske Retning, fölgelig paa sin höire Side samme Retning som hersker paa venstre af hiin, eller paa sin nederste Side samme Retning, som hersker paa den överste af hiin, alt efter Stillingen; men i alle Tilfælde modsatte Omlöbsretninger, fölgelig ogsaa modsatte electriske Strömmen.

Man seer altsaa at det mærkværdige nye Kapitel, hvormed *Faraday* har beriget Electromagnetismen, paa det skjönneste sammenknytter sig med den allerede bekjendte Grundlov.

Den historiske Classe.

Etatsraad *Werlauff*, Ridder af Dannebrogen, har meddeelt Selskabet sine Undersögelser over de norske Kongers Salvning og Kroning i Middelalderen.

Allerede i den forchristelige Periode forekomme de förste Elementer til Salvings- og Kroningsinstitutionen. I Norge indförtes den ikke för i Aaret 1164, da *Magnus Erlingsen* blev kronet, ved hvilken Leilighed han tillige udstædte den mærkelige Haandfæstning, der giordte Riget til et Lehn af det norske Erkesæde. Men uagtet der til et saadant Lehnsforhold haves Exempler i den övrige Middelalder, opnaaede den norske Kirke dog aldrig nogen frie Udövelse af denne Lehnshöihed; da Ingen af de fölgende Konger vilde erkiende Gyldigheden af hiin Haandfæstning. *Sverre* var den næste